

Üzemszervezés — munkalélektan

Változatos témák a vezető-továbbképzésben

Szinte soha nem látott méreteket öltött a felnőtt tanuló kedve az utóbbi években. S nemcsak a dolgozók iskolája, az esti és levelező tagozatok telnek meg, hanem a különböző továbbképző tanfolyamok is vonzóak az embereket. Az MTE SZ megyei elnökségének oktatási bizottsága félévenként hét-nyolc tanfolyamot rendez. Nem ez az egyetlen továbbképzési lehetőség a megyében, de talán a legnagyobb tömegét foglalkoztatja a vállalatok, szövetkezetek középvezetőinek.

A témakörök szoros kapcsolatban vannak a gyakorlati élettel. Az előadók maguk is aktív vállalati szakemberek, műszakiak, közgazdászok, akik szabad idejükben vezetnek a tanfolyamokat. A megyében — az MTE SZ keretében — mintegy harminc tagú előadói tisztség van, ami fokozatosan verbuválódott, önfelnevelő, lelkes helyi szakemberekből. (Évekkel ezelőtt mindent budapesti előadók kellett megoldani. Váltakoztak, hogy rendszeresen tanulmányozzák a szakmájuk-

kal kapcsolatos újdonságokat, szakirodalmat, a lehetséges problémakörökkel is foglalkoznak. Igaz, hogy mindenki más is figyelemmel kíséri a szakfolyóiratokat. Az előadók azonban állandóan „naprakész” ismeretanyagot kell rendelkezniük.

Közösen alakítják ki az egyes tanfolyamok tematikáját. Februárban kezdődik az idei első félév, melyben négy tanfolyam lesz. A témák időszakosak. Különösen a művezetők körében tarthat számot nagy érdeklődésre ezek közül kettő: üzemszervezési alapismeretek, illetve, a munkapszichológia alapjaival foglalkozó tanfolyam. Minden rendű-rangú vezető számára hasznos segítséget ad majd a „Vezetési ismeretek” című tanfolyam. Negyvenórás továbbképzésen tanulhatják a hallgatók a gazdasági hatékonyság szerepét a vállalati gazdálkodásban. Ez utóbbi téma talán még soha nem volt ennyire aktuális, mint most... Valamennyi tanfolyam gyakorlati kérdésekkel foglalkozik. Közülük egyformán fontos a rendszer-

szemléletű szervezés, vagy annak boncolgatása, hogy milyen lélektani hatást vált ki a munkásokból a művezető döntése, hogyan kell azt előkészíteni.

Igen népszerűek a vállalatokhoz kihelyezett tanfolyamok. A munkapszichológia alapjaiból például tavaly a paprikafeldolgozóban, a KSZV-nél, a Szegedi Tervező Szövetkezetnél és a Szegedi Tervező Vállalatnál tartott az MTE SZ továbbképzést. Általában húsz-harminc hallgató látogatta ezeket. A kábelgyárban érdekes eredmények születtek azon a tanfolyamon, amelyet üzemszervezési ismeretekből rendeztek a művezetőknek. A gyár kérte, hogy vizsgával záruljon a tanfolyam. (Ez követendő példa lehet a vállalatok számára: a vizsgakényszer jobban ösztönöz a tanulásra.) A vizsgára szakdolgozatokat írtak a hallgatók a kábelgyár életéből merített témákból. A dolgozatok olyan jól sikerültek, hogy közülük nem egyet hasznosítani lehetett az üzemszervezésben.

Az ideai tanfolyamokon az előadások még inkább alkalmasnak majd a napi feladatokhoz. Foglalkoznak a megyei pártbizottság gazdaságpolitikai állásfoglalásával, a továbbképzési tematikát a párt- és kormányhatározatokból kiindulva dolgozták ki. A tanfolyamok sikerét szolgálja az MTE SZ országos központja, ha a megyékben folyó oktatáshoz egységes tananyagot adna ki. A hallgatók megvásárolnák, s nem kellene öt-hat helyről összehordaniuk az ismeretanyagot, amiből bővebben tájékozódhatnak az előadásokon elhangzottakról. Az előadók mindenképpen kiegészítik a központi tananyagot a helyi sajátosságokkal.

B. L.

Fuvarosok

Kocsi, egy vagy két ló, és kész az önállóság, lehet fuvarozni, ha iparengedélyt ad hozzá az illetékes tanács hivatala. A fuvarosok hovatartozásuk szerint nem kisiparosok, mert nem termelnek, nem készítenek semmiféle árut. Kiskereskedőknek sem tekinthetők, mert nem forgalmaznak, hanem csak szállítanak árut. Önállóságuk folytán valahová mégiscsak tartozniuk kell, mert bevalót keresetük alapján adózók.

Szegeden a Kisiparosok Országos Szövetsége — KIOSZ — helyi csoportja vette szárnnyal alá őket, és tagdíjat fizetnek, lovanként ötven forintot. Ezt önmaguk állapították meg. De hogy az első bejelentés óta egy vagy két lóval fuvaroznak-e, néhanégydel, hattal, azt azok tudják, akik azóta is hallgatnak a több tagdíj fizetéséről. Baumann Ferenc, a KIOSZ helyi csoportja titkára úgy tájékozott, hogy a lovakat az első bevallás óta nem számolták meg az állólóban.

Nem volt ez célja egy mostani ellenőrzésnek sem, amelyet a Csongrád megyei Kereskedelmi Felügyelőség tartott a tüzelő házhöz szállítással kapcsolatban. Ennél többről volt szó: beelátni a

kuszaságokba, amelyek nem új keletűek, és nem önmaguktól teremődtek. A tüzelőt vásárlók kiszolgáltatottsága, és a nem elégséges vállalati fuvaroztatás eredményezte azt a dzsungelt, amelyet csak alapos vizsgálat deríthet fel.

DUPLA TARIFA

A tüzelő hazaszállítatásával kapcsolatos. A morfondírozás már otthon kezdődik. Sem utalvánnyal, sem készpénzzel nem akar, vagy nem tud odaállni a család-ból senki a pályaudvarra, vagy városi TŰZEP-telepekhez. Először ugyanis fuvarost kell fogni, aki vállalkozik a szállításra.

— Hova kell vinni? Mennyit, és mit? — így a fuvaros.

— Kicsit sáros a mi utcánk, de látom, a maga lovai jó erőben vannak.

— Csakhogy megessék a fejem is, aztán hetente szétrúgnak egy-két patkót, szakad róluk a szerszám, törlik a féder, lerohad a kocsi, és csak a legvégén tarthatom én a számat a családommal együtt.

Ezen a ponton a megrendelő majdnem elsiroja magát, és észbe sem jut alkudni, amikor a fuvaros rávágja:

— Mázsánként 12 forint lesz. Kérem az utalványt, vagy a pénzt, a többi bizza rám, majd viszem a tüzelőt.

— Mikor? Hogy otthon legyen valaki...

— Két nap múlva, dél körül. Látja, hogy a berentei szénre várva mennyire állnak előttem, és már maga előtt is vállalkoztam másnak.

KI MÉRİ MEG?

Arra nem gondolt a megrendelő, hogy a megbízás teljesítése közben gyakori a visszaélés előlegezett bizalmával. Megnyilvánul ez a kérdelmességgel, a megbizással arányos sorrend felrúgásában, a fuvarozási díj önkényes megemelésében; és odahaza ugyan melyik megrendelő mér meg mázsájla le hazaszállított tüzelőt, hogy annyit kapott-e amennyiért fizetett?

A leggyakoribb szabálytalanság az, hogy az 1988-ban megállapított, általában métermázsánként 5 forintos fuvardíjat — amelyben benne van a fel- és lerakodás, a szállítás — túllépi. Nem ritka, hogy a fuvarosok mázsánként 8-12 forint fuvardíjat számolnak fel a megbizónak, akiknek kényelmes a kialakult szokás: a fuvaros mindent elintéz. Nem

kell figyelemmel kísérni, hogy a TŰZEP-telepekre mikor érkezik a vásárlónak legjobban megfelelő minőségű tüzelő. A fuvarosok ebben is otthon vannak. Gyakori, hogy a tüzelő árát a fuvaros saját zsebéből előlegezi megbízójának. S ez a szívesség és többletmunka, valamint a velejő kockázat nincs beleszámítva az 5 forintos viteldíjba. Különösen feltűnő ez, ha figyelembe vesszük, hogy egyes térségekben a tüzelőanyagok szállításáért — pályaudvarról a TŰZEP-telepre — már régen magasabb díjtételekért fuvaroznak.

FÁBOL VASKARIKA

A magánfuvarosok készségeggel vállalkoznak arra, hogy a vagonokból közvetlenül saját kocsijukra rakodjanak. Ez jó a TŰZEP-nek, mert gépesítés híján megspórolják neki a kirakodás költségét. A fuvaros pedig jogcímet ér a „plusz” munkával megemelt fuvardíjra. Az ellenőrzésor tapasztalták a szeged-rókusi TŰZEP-telepen, hogy a vállalat nagyobb mennyiségű árut értékesít, mint amennyivel rendelkezik. Ez a jelenség többször is előfordult. A vizsgálatkor megállapították, hogy a telep még a nyár folyamán eladott nem vagy létező pécsi iszapszén, amelyből 289 métermázsát a vizsgálatig nem szolgáltatták ki, mert az iszapszén meg sem érkezett.

Nem új, régen érvényes rendelet kötelezi a magánfuvarosokat a menetlevél vezetésére, kezelésére. Talán fehér hollóként sem lehet ilyen találni, vagyis a rendelet nem érvényesül a gyakorlatban. Egyszerű oka van ennek.

— Nem tudunk írni — térnek ki a menetlevél vezetésére, és ezzel kibújnak az aól, hogy valósan, valóban a jövedelmük szerint adózzanak.

Írni nem tudnak — olvassni, számolni igen? Nehéz ez elhinni, különösen azokról, akik hajtókat is tartanak, és maguk is bakon ülnek, nem ritkán személygépkocsit vezetnek vállalkozásuk fölmutatása érdekében. Az íráshoz értes akkor derül ki, mikor benyújtják megbízójuk tüzelőutalványát vagy készpénzzel fizetnek, és arról papírt kapnak. Minden esetben tudják, hogy hány mázsáról szól az írás, és hova, kinek kell szállítani. Ennyi frutadás éppen elegendő a menetlevél vezetésére is, amelyet — sorba szedve — el tudna olvasni az adóhatóság is.

Lódi Ferenc

Számítás-technikai központ — faházban

A Szegedi Orvostudományi Egyetemen jelenleg háromszor annyi hallgatót oktatnak, klinikáin háromszor annyi beteget ápolnak, mint az intézmény megalapításakor. Az épületek befogadó-képessége azonban azóta csak néhány százalékkal emelkedett. A gyógyításban és az oktatásban is tért hódító újabb korszerű technikai berendezések számára is helyet kell biztosítani.

A központi laboratórium nemrég létesített számítás-technikai központjának el-

helyezését — mivel nagyobb építkezésre jelenleg nem áll rendelkezésre megfelelő összeg — ideiglenesen úgy oldották meg, hogy az ERDÉRT-től vásárolt faházat állították fel a Tisza-parti klinikakör épületi közé. A „épitkezés” még három hónapig sem tartott és mindössze 75 000 forintba került. A főkelekedési utaktól távolabb elhelyezett épületekben 24 programozó, illetve matematikus számára teremtettek megfelelő munkakörülményeket.

Emlékezés a mártírookra

A Magyar Izraeliták Országos Képviselete és a budapesti izraelita hitközség elnöksége pénteken a budapesti gettó felszabadulásának 31. évfordulóján ünnepséget rendezett a Wesselényi és Kertész utca sarkán levő iskola falán elhelyezett emléktáblánál.

A megemlékezésen részt vettek az állami, a párt-, a

tanácsai és a társadalmi szervezetek képviselői, és igen sok volt gettólakó. Dr. Seifert Géza, a MIOK és a BIH elnöke beszédében lerótta kegyeletét a gettóban meghalt mártírok iránt, halálát és kegyelettel emlékezett meg a felszabadító szovjet hősről, majd elhelyezte a magyar zsidóság koszorúját az emléktáblán.

Február 5-től:

Mezőgazdasági könyvhónap

Sokrétű program

Az idén is megrendezik a mezőgazdasági könyvhónapot. Az országos megnyitót Debrecenben rendezi a Mezőgazdasági Kiadó. A megyei könyvhónapi programjáról tegnap tanácskoztak a Haza-fias Nőfront Csongrád megyei könyvbarát mozgalom akcióbizottsága Szegeden, a Technika Házában. Az ünnepségsorozat megnyitóját február 5-én Makón, a Lenin Termelőszövetkezet székében tartják.

A könyvhónapra Szegeden is felkészültek a művelődési

házak, könyvesboltok és könyvtárak. A November 7. művelődési központban a Szőlő és bor az ex libriseken címmel rendeznek kiállítást a Mezőgazdasági Múzeum anyagából. Terveznek Mihalytelken és a tápéi Tiszatáj Termelőszövetkezetben is szakmai előadásokat. Ásotthalmon, Kúbekházán és Rúzsán is lesznek előadások; tájlevegű szakíró-olvasó találkozók, ankétok. A járás többi művelődési házában könyvkiállításokat és könyv-árusításokat szerveznek.

Kárpótlású szolgálhattak az esie vetített A fehér kéz című formabontó alkotás. Rumen Petrov és Blagoj Sztratev ma még ritkaságszámba menő — eddig főként az avantgarde stílusú filmeknél alkalmazott —

A bolgár tévé estje

Vendégnek lenni nemcsak kellemes, kötelezettséggel is jár. Nem mindegy, hogyan sikerül a bemutatkozás: a bolgár tévéeknek is bizonyára fejtörést okozott, mit hozzanak magukkal a csütörtök esti találkozóra. Mindenesetre könnyebb dolguk volt, mint nemrég a kanadaiaknak: Bulgáriáról már bőveges ismeretekkel rendelkezik a magyar közönség. A tévés est alkalmat adott arra, hogy turistaként szerzett tapasztalatainkat, benyomásainkat kiegészítsük.

Ebből a szempontból különösen a délutáni program szolgált érdekességekkel. Az ország történetét, legszebb tájait bemutató, a trák művészet kincseit felvonultató kisfilmek kellemes, szórakoztató percekert szereztek. Annál inkább hiányérzetünk támad A barátság távlatai és a Bulgária ma című rövidfilmek láttán. Egyik sem nyújtott többet hírlapi tudásánál, legfeljebb az illikálauzok, a prospektusok zoknyós fordulatait fedezték fel bennük.

A nézőkben kialakult hangulatot hűsperényi komolyzene, majd félórás popmuzsika oldotta fel: a vendégül látott televízió végül is figyelmes, változatos csemegét kínál vendégnek bizonyult.

L. Za.

Pénzügyi tanácskozás

A fővárosi, a megyei és a helyi városok tanácselnökhelyettesei és pénzügyi osztályvezetői pénteken a Pénzügyminisztériumban tanács-

kozást tartottak az idei tanácsai költségvetések végrehajtásával, a módosított szabályozók alkalmazásával kapcsolatos új feladatokról.